

Koningin Wilhelminalaan 5 | 3527 LA Utrecht
Postbus 2758 | 3500 GT Utrecht

T 030 - 233 23 37 | info@divosa.nl
NL75 INGB 0000194416 | KvK 40532318 Midden Nederland

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
t.a.v. ter attentie [REDACTED]
Postbus 90801
2509 LV Den Haag

Onze referentie: 190709
Uw referentie: 2019-0000153000
Datum: 20 december 2019
Onderwerp: Uitvoeringstoets besluit gemeentelijke schuldhulpverlening
Van: [REDACTED]

Geachte mevrouw van Ark,

Hartelijk dank voor de vraag om het Besluit gemeentelijke schuldhulpverlening te toetsen op uitvoerbaarheid. Wij voerden deze toets uit met zowel onze leden als de VNG en de NVVK. In deze brief licht ik de belangrijkste resultaten voor Divosa toe.

Zoals wij eerder in onze reactie op de internetconsultatie hebben aangegeven, zijn wij blij met de wettelijke grondslag voor het uitwisselen van gegevens in het kader van vroegsignalering. Deze wettelijke verankering sluit aan bij de uitvoeringspraktijk, waarin al veel gemeenten bezig zijn met het vroegtijdig benaderen van inwoners met (beginnende) schulden op basis van signalen van schuldeisers. Voor gemeenten en inwoners met (beginnende) schulden is het cruciaal deze stappen goed te kunnen zetten.

Helaas hebben wij in de uitvoeringstoets moeten concluderen dat de huidige inrichting van de AMvB en de wijziging van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) voor gemeenten **niet effectief uitvoerbaar** zijn. Hieronder licht ik deze conclusie toe en schets ik de randvoorwaarden waaronder de wet en AMvB wel effectief uitvoerbaar kunnen zijn.

Toelichting conclusie uitvoerbaarheid

Ik benoem expliciet dat de wet en AMvB niet *effectief* uitvoerbaar zijn. Het doel van vroegsignalering wordt in de Memorie van Toelichting van de wijziging van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) omschreven als: *'een gerichte actie om in contact te komen met burgers met (dreigende) problematische schulden en ze uit eigen beweging hulp aan te bieden.'* In de Memorie van Toelichting van de AMvB staat bij de artikelsgewijze toelichting bij artikel 3 vermeld: *'Zowel een enkelvoudig signaal als combinaties van signalen op een adres zijn aanleiding om een aanbod tot een gesprek te doen.'*

Het doen van een aanbod op elk enkelvoudig signaal vraagt van gemeenten dat zij per signaal beoordelen welke vorm van communicatie het meest geschikt is om contact te leggen. Dit vraagt van gemeenten om alle signalen door te lopen en die te beoordelen. Er is echter geen onderbouwde kennis beschikbaar over welke enkelvoudige signalen het meest kansrijk zijn.

In de Memorie van Toelichting van de wijziging van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening staat over de gevolgen voor gemeenten het volgende (p.4): *'Vroegsignalering van schulden heeft rendement, zowel binnen de gemeente als maatschappij breed, omdat burgers eerder geholpen worden als de problemen nog niet zo groot zijn en de hulp nog relatief eenvoudig. Dit bespaart tijd en kosten. Ervan uitgaande dat gemeenten deze 'winst' investeren in meer mensen helpen, is er per saldo geen effect op de regeldruk.'*

Deze passage beschrijft de verwachte opbrengsten van vroegsignalering en de mogelijkheid van gemeenten om die te investeren in de inspanningen voor vroegsignalering. Wanneer gemeenten de signalen hebben beoordeeld en met de inwoner in contact zijn gekomen, bieden zij de benodigde ondersteuning aan. Het inrichten en uitvoeren van deze processtappen kost echter capaciteit.

In de huidige tijd waarin gemeenten grote financiële druk kennen op onder andere Jeugdzorg en Wmo, zal dit voor veel leden betekenen dat de wijziging van de Wgs met de huidige capaciteit uitgevoerd moet worden, wanneer er geen extra middelen beschikbaar worden gesteld door de Rijksoverheid.

Wij zien hierin het grote risico dat een deel van de signalen, tegen de wens van gemeenten in, opgevolgd moet worden met een brief. Uit ervaring van gemeenten blijkt de respons op brieven zeer laag. Bovendien weten we dat veel mensen met schulden hun post niet openmaken. Contact wordt daarmee dus niet gelegd.

Zo schiet de huidige invulling van de AMvB en de wijziging van de Wgs het doel van de wet voorbij en levert het geen effectieve bijdrage aan het eerder vinden en ondersteunen van inwoners met schulden. Dit is de reden dat wij de uitwerking van de wetwijziging en de AMvB *niet effectief uitvoerbaar* vinden.

Wat is nodig om de wet en de AMvB wél effectief uitvoerbaar te maken?

De wet en de AMvB hebben potentie om een waardevolle bijdrage te leveren aan de uitvoeringspraktijk van vroegsignalering. Daarvoor zijn er echter een aantal aanpassingen nodig. Hieronder benoem ik de meest noodzakelijke:

1. Creëer in de wet/AMvB ruimte voor het matchen van signalen

Het matchen van signalen geeft een betere indicatie dan enkelvoudige signalen welke inwoners in de financiële problemen (dreigen te) komen. In verschillende gemeenten wordt bekeken welke match van signalen de beste indicatie geeft. Geef gemeenten de ruimte om op deze manier te kijken hoe de beschikbare capaciteit zo effectief mogelijk ingezet kan worden. En weeg hierbij ook de proportionaliteit van het plegen van overheidsinzet op een enkelvoudig signaal.

2. Faciliteer een landelijk platform voor uitwisseling van signalen

Voor zowel gemeenten als schuldeisers is het niet werkbaar om in verschillende portals te werken om signalen uit te wisselen. Faciliteer als Rijksoverheid een landelijk, standaard systeem waar alle betrokken partijen gebruik van maken.

3. Creëer in de wet/AMvB ruimte om (beperkte) signalen te verrijken na ontvangst

De mogelijkheid om signalen te verrijken met andere gegevens in het kader van vroegsignalering geeft gemeenten een instrument in handen om een betere afweging te maken welke signalen opgevolgd moeten worden. Tegelijkertijd realiseren gemeenten zich dat deze wens een grote inbreuk kan zijn op het leven van de inwoner. Verken daarom als Rijksoverheid de mogelijkheid om verrijking na het ontvangen van een signaal in bepaalde omstandigheden mogelijk te maken in de AMvB. Divosa en haar leden gaan daarover graag met u in gesprek.

4. *Faciliteer aanpassing van ICT-infrastructuur om uitvoering van de wet mogelijk te maken*
De AMvB geeft gemeenten de mogelijkheid aanvullende gegevens op te vragen bij interne en externe partijen voor vaststelling van het plan van aanpak. Daarnaast regelt de AMvB dat gemeenten aan gerechtsdeurwaarders, schuldeisers, bewindvoerders en kredietregistratie melden dat de inwoner schuldhelpverlening ontvangt. Voor deze uitwisseling van gegevens is een infrastructuur nodig die nu nog niet (volledig) beschikbaar is. Faciliteer de benodigde aanpassingen aan de ICT-infrastructuur om samenwerking in de uitvoering van de wet mogelijk te maken.

Vervolg-uitvoeringstoets

Nogmaals breng ik onder de aandacht dat wij het een voorwaarde vinden om een vervolg-uitvoeringstoets in gang te zetten conform artikel 2 Financiële-Verhoudingswet, waarmee de impact getoetst wordt op de uitvoeringspraktijk, financiën, het inwonersperspectief, de informatiehuishouding en het ICT-landschap. De gestelde termijn van twee maanden voor onderhavige uitgevraagde uitvoeringstoets was hiervoor te kort.

Voor aanvullende en verdiepende aandachtspunten uit de uitvoeringstoets verwijs ik graag ook naar de reacties van de VNG en de NVVK.

Ik ben ten allen tijde bereid samen te verkennen hoe we deze wet en AMvB tot een succes kunnen maken.

Met vriendelijke groet,

Erik Dannenberg
voorzitter